

ELŐSZÓ

A déli szomszédságunkban zajló események és az ott élő nemzetek története hosszú ideig nem került a magyarországi kutatók érdeklődésének előterébe, dacára közvetlen érdekeltségünknek és érintettségünknek. Az elmúlt két évtizedben ebben a vonatkozásban is komoly változás történt. Bő két emberöltő után ismét megindultak az alapkutatások az egykori Jugoszlávia történelmének feltárása, a délszláv állam kapcsolatrendszerének és a benne élt nemzetek múltjának a magyar tudományos közvéleménnyel való megismertetése érdekében.

E feladat elvégzéséhez az elmúlt egy évtizedben magam is igyekeztem hozzájárulni. A kötet, amelyet kezében tart az Olvasó válogatás nyolc év terméséből. A benne helyet kapott írások a Balkán, s azon belül a szerb nemzet, még szűkebben a magyar-délszláv kapcsolatok körében születtek. Bár korábban már valamennyi tanulmány megjelent különböző folyóiratokban, konferencia vagy köszöntő kötetekben, talán nem fölösleges így egybegyűjtve, tematizálva is kiadni őket.

Az egyes írások három jól elhatárolható témakörbe sorolhatók. Az első részbe azok a munkák tartoznak, amelyek a magyar-jugoszláv/szerb kapcsolatok egy-egy eddig kevésbé ismert részletét igyekeznek megvilágítani. A tanulmányok második csoportját azok az írások alkotják, amelyek arról szólnak, miként látnak minket, magyarokat és az országot a Dunától és a Drávától délre. A harmadik csoport pedig azokból a munkákból áll, amelyek a szerb/délszláv külpolitikával, a Balkánt érintő föderációs elképzelésekkel foglalkoznak.

Szinte mindegyik munkához élveztem valamely magyarországi vagy külföldi alapítvány, ösztöndíj bizottság támogatását, egyik-másik írás pedig szélesebb országos alapkutatások elvégzését célul kitűző projekt keretében készült. Az egyes tanulmányok elkészítéséhez segítséget nyújtó szervezeteket a tanulmányok lábjegyzetében feltüntettem, támogatásukat ismételten köszönöm. A tanulmányokat többnyire az eredeti megjelentetési formájukban adom ismételten közre, egységesített jegyzetapparátussal és helyeként minimális szakmai és stílári változtatásokkal.

A tanulmányok csokorba rendezésénél igyekeztem a kronológiai elvet szem előtt tartani, s egyúttal egyfajta gondolati folytonosságot is biztosítani. Az Olvasóra vár annak megítélése, hogy ez mennyire sikerült.

Pécs, 2009. szeptemberében

TALÁLKOZÁSOK-ÜTKÖZÉSEK FEJEZETEK A 20. SZÁZADI MAGYAR-SZERB KAPCSOLATOK TÖRTÉNETÉBŐL